

Llywodraeth Cynulliad Cymru
Welsh Assembly Government

Arweiniad ynghylch Aseidiadau Risg Cludiant Rhwng y Cartref a'r Ysgol

Tachwedd 2009

G/MH/3243/10-09
ISBN 978 0 7504 5393 6

Hydref
CMK-22-04-045(281)

Cysodwyd mewn teip 12pt
© Hawlfraint y Goron 2009

1. CYFLWYNIAD.....	2
<i>Cyfrifoldebau'r awdurdod lleol.....</i>	2
<i>Cyfrifoldebau gweithredwyr.....</i>	3
2. PROSES ASESU RISG	4
<i>Cam 1.....</i>	4
<i>Cam 2.....</i>	5
<i>Y Matrics Risg.....</i>	6
3. ASESIADAU RISG.....	7
<i>Ffurflen A – Y Llwybr Teithio.....</i>	7
<i>Ffurflen B – Mannau Codi a Gollwng a Nodwyd.....</i>	9
<i>Ffurflen C – Mannau Codi a Gollwng ger Ysgolion a Nodwyd.....</i>	11
<i>Ffurflen CH – Y Gyrrwr a Theithwyr Cynorthwyol.....</i>	13
<i>Ffurflen D – Y Cerbyd.....</i>	17
4. AROLYGU	21
<i>Ffurflen DD – Ffurflen Adroddiad Gwirio Sampl.....</i>	21
ATODIAD A - ENGHREIFFTIAU O FFURFLENNI ASESIAD RISG WEDI EU CWBLHAU	23
<i>Dalen Blaen.....</i>	24
<i>Ffurflen A – Y Llwybr Teithio.....</i>	25
<i>Ffurflen B – Mannau Codi a Gollwng a Nodwyd.....</i>	28
<i>Ffurflen C – Mannau Codi a Gollwng ger Ysgolion a Nodwyd.....</i>	30
<i>Ffurflen CH – Y Gyrrwr a Theithwyr Cynorthwyol.....</i>	32
<i>Ffurflen D – Y Cerbyd.....</i>	34
<i>Ffurflen DD – Ffurflen Adroddiad Gwirio Sampl.....</i>	36
ATODIAD B – FFURFLENNI ASESU RISG.....	37
<i>Dalen Blaen.....</i>	38
<i>Ffurflen A – Y Llwybr Teithio.....</i>	39
<i>Ffurflen B – Mannau Codi a Gollwng a Nodwyd.....</i>	42
<i>Ffurflen C – Mannau Codi a Gollwng ger Ysgolion a Nodwyd.....</i>	44
<i>Ffurflen CH – Y Gyrrwr a Theithwyr Cynorthwyol.....</i>	46
<i>Ffurflen D – Y Cerbyd.....</i>	48
<i>Ffurflen DD – Ffurflen Adroddiad Gwirio Sampl.....</i>	50

1. Cyflwyniad

- 1.1 Mae asesiad risg yn arf pwysig wrth sicrhau diogelwch pobl ifanc sy'n teithio yn ôl a blaen o'r ysgol, a hefyd i amddiffyn gyrwyr a chynorthwyrwyr teithwyr. Yn ôl deddfwriaeth lechyd a Diogelwch mae'n rhaid cynnal asesiadau risg. Nid yw'r gyfraith yn disgwyl i ni allu dileu holl risgiau ond gwarchod pobl mor bell ag sy'n 'ymarferol o fewn rheswm'.
- 1.2 Datblygwyd y canllawiau hyn i gynorthwyo awdurdodau lleol a gweithredwyr i wneud asesiadau risg ar gludiant rhwng cartref ac ysgol. Mae at ddefnydd gweithredwyr bysiau, coetsis, bysiau mini a thacsis sy'n ymgymryd â contractau awdurdodau lleol rhwng cartref ac ysgol.
- 1.3 Dylid defnyddio'r asesiad risg ar gyfer holl contractau gwasanaeth cludiant ysgol, ond mae modd ei addasu hefyd ar gyfer gwasanaethau cyhoeddus sy'n cludo disgyblion ysgol neu ar gyfer contractau sy'n cludo disgyblion gyda gofynion teithio penodol.
- 1.4 Rhannwyd yr asesiad risg yn bum maes allweddol:
  - A Llwybr Teithio
  - B Mannau Codi a Gollwng
  - C Safleoedd Ysgolion
  - CH Gyrwyr a Theithwyr Cynorthwyol
  - D Cerbyd
- 1.5 Yn Atodiad B i'r canllawiau hyn mae dalen blaen, ffurflenni asesiad risg ar gyfer pob maes ac ffurflen adroddiad gwirio sampl.

Cyfrifoldebau'r awdurdod lleol

- 1.6 Mae Llywodraeth Cynulliad Cymru'n disgwyl i awdurdodau lleol sicrhau bod asesiad risg **holl** contractau cludiant rhwng cartref ac ysgol yn cael ei wneud erbyn diwedd tymor ysgol 2010-11 (h.y. Awst 2011). Bydd hyn yn sicrhau bod awdurdodau lleol a chwmnïau bysiau'n cydymffurfio â'r gofynion statudol o fewn cyfnod rhesymol.
- 1.7 Cyfrifoldeb pob awdurdod lleol yw penderfynu pryd a sut y bydd ffurflenni asesiadau risg yn cael eu dosbarthu. Er enghraifft fe allai awdurdod anfon y ffurflenni ar gyfer llwybrau teithio penodol yn hytrach na gofyn i'r cwmni bysiau gynnal pob un o'r asesiadau gyda'i gilydd ar yr un pryd. O ran asesiad risg ar gyfer gyrwyr, cynorthwyrwyr teithwyr neu gerbydau nad ydynt yn gysylltiedig â llwybr teithio penodol, fe ellid ei gwblhau yn ddiweddarach.
- 1.8 Dylai dalen blaen (Atodiad B), gydag adran 1 yn gyflawn, fod gyda phob swp o ffurflenni sy'n cael eu hanfon at weithredwyr. Dylai awdurdodau lleol gadw cofnod o bryd yr anfonwyd ffurflenni asesiad risg a phryd y cânt eu dychwelyd. Dylai awdurdodau lleol hefyd gofnodi unrhyw gamau

gweithredu dilynol sydd eu hangen a phryd y cafodd ei gwblhau.

- 1.9 Pan ddaw'n amser adnewyddu contractau cyfredol byddai Llywodraeth Cynulliad Cymru'n disgwyl i awdurdodau lleol weld bod cwblhau asesiadau risg yn amod cyffredinol yn eu contractau ar gyfer darparu cludiant rhwng cartref ac ysgol.

Cyfrifoldebau gweithredwyr

- 1.10 Dylai'r gweithredwr lenwi ffurflenni'r asesiad risg, gwneud copïau ohonynt ac yna gyflwyno'r gwreiddiol i'r awdurdod lleol cyn pen 6 wythnos ar ôl eu derbyn.
- 1.11 Dylid adolygu'r asesiadau risg bob blwyddyn, yn union ar ôl digwyddiad neu ar unrhyw adeg y mae cludiant ysgol yn cael ei newid.

2. Proses Asesu Risg

2.1 Mae angen asesiad risg ar gyfer:

- pob llwybr teithio sy'n rhan o'r contract;
- pob man codi a gollwng ar y llwybr teithio os yw'n cael ei ystyried i fod angen asesiad risg ar wahân;
- pob man codi a gollwng ger yr ysgol os yw'n cael ei ystyried i fod angen asesiad risg ar wahân;
- pob gyrrwr a theithiwr cynorthwyol sy'n cael eu cyflogi at ddarparu cludiant ysgol; a
- phob cerbyd sy'n cael ei ddefnyddio i ddarparu cludiant ysgol.

2.2 Dylid gwneud yr asesiad risg mewn dau gam. Bydd y dull cam wrth gam hwn yn caniatáu i weithredwyr ddefnyddio unrhyw gerbyd a aseswyd gydag unrhyw yrrwr neu deithiwr cynorthwyol a aseswyd ar unrhyw lwybr contract a aseswyd, gan osgoi'r angen i asesu pob gwahanol yrrwr ar bob gwahanol gerbyd ar bob llwybr teithio.

Cam 1

2.3 Rhaid i weithredwyr gwblhau asesiad risg ar gyfer pob Llwybr Teithio (Ffurflen A), pob Gyrrwr neu Teithiwr Cynorthwyol (Ffurflen CH), a phob Cerbyd (Ffurflen D).

2.4

Cam 1:

Os oes gan y gweithredwr ddau lwybr teithio, dau yrrwr a dau fws bydd angen i'r gweithredwr lenwi:

➤ Un Asesiad Risg	ar gyfer llwybr teithio un	(Ffurflen A)
➤ Un Asesiad Risg	ar gyfer llwybr rhif dau	(Ffurflen A)
➤ Un Asesiad Risg	ar gyfer gyrrwr rhif un	(Ffurflen CH)
➤ Un Asesiad Risg	ar gyfer gyrrwr rhif dau	(Ffurflen CH)
➤ Un Asesiad Risg	ar gyfer cerbyd rhif un	(Ffurflen D)
➤ Un Asesiad Risg	ar gyfer cerbyd rhif dau	(Ffurflen D)

Cyfanswm o Chwe Asesiad Risg

Ni fyddai'r gweithredwr yn gorfod asesu pob gwahanol yrrwr, gyda phob gwahanol gerbyd ar bob llwybr teithio gwahanol:

➤ Gyrrwr un	ar gerbyd rhif un	ar lwybr rhif un
➤ Gyrrwr un	ar gerbyd rhif dau	ar lwybr rhif un
➤ Gyrrwr un	ar gerbyd rhif un	ar lwybr rhif dau
➤ Gyrrwr un	ar gerbyd rhif dau	ar lwybr rhif dau
➤ Gyrrwr dau	ar gerbyd rhif un	ar lwybr rhif un
➤ Gyrrwr dau	ar gerbyd rhif dau	ar lwybr rhif un
➤ Gyrrwr dau	ar gerbyd rhif un	ar lwybr rhif dau
➤ Gyrrwr dau	ar gerbyd rhif dau	ar lwybr rhif dau

Cyfanswm o 24 Asesiad Risg

Cam 2

- 2.5 Wrth asesu risg llwybr teithio contract, mae angen i weithredwyr hefyd ystyried y risgiau cysylltiedig â'r manau codi a gollwng a safleoedd yr ysgolion neu golegau sy'n cael eu gwasanaethu gan y llwybr teithio.
- 2.6 Os yw'r gweithredwr yn ystyried bod man codi neu ollwng neu safle ysgol neu goleg ar hyd y llwybr yn peri risg sy'n fwy na derbyniol o fewn rheswm, bydd angen i'r gweithredwr gwblhau:
- un asesiad ar gyfer pob man codi a gollwng sy'n cael ei nodi fel un sydd angen asesiad risg ar wahân (Ffurflen B); ac
  - un asesiad ar gyfer pob cyrchfan ysgol neu goleg sy'n cael ei nodi fel un sydd angen asesiad risg ar wahân (Ffurflen C).
- 2.7 Os yw'r gweithredwr yn ystyried bod y sefyllfa yn unrhyw fan codi neu ollwng arbennig neu safle ysgol yn mynd yn fwy peryglus yn ystod gweithredu'r contract, rhaid i'r gweithredwr gwblhau a chyflwyno asesiad risg newydd i'r awdurdod lleol ar y cyfle cyntaf.

Cam 2:

Ar lwybr teithio un mae gan y gweithredwr 20 o fannau codi ar y ffordd, ac mae'n ystyried bod 3 ohonynt yn peri mwy o risg nag sy'n rhesymol. Hefyd mae'r llwybr yn gwasanaethu 2 ysgol un gyda safle y mae'r gweithredwr yn ystyried sy'n peri mwy o risg nag sy'n rhesymol.

Yn yr achos hwn byddai angen i'r gweithredwr gwblhau:

- Tri Asesiad Risg Ffurflen B
- Un Asesiad Risg Ffurflen C

Cyfanswm o Bedwar Asesiad Risg

Ni fyddai'r gweithredwr yn gorfod asesu pob man codi a gollwng a phob safle ysgol neu goleg sy'n cael ei wasanaethu ar hyd y llwybr teithio:

- 20 Asesiad Risg Ffurflen B (un ar gyfer pob man codi)
- 2 Asesiad Risg Ffurflen C forms (un ar gyfer pob safle ysgol)

Cyfanswm o 22 Asesiad Risg

Y Matrics Risg

2.8 Dylid defnyddio'r matrics risg canlynol ar gyfer pob un o'r pum gwahanol asesiad risg i asesu'r risgiau a nodwyd.

2.9 Seiliwyd y matrics risg ar y tebygolrwydd y gall anaf ddigwydd wedi'i luosi gan ddifrifoldeb yr anaf hwnnw. Bydd hyn yn rhoi risg y perygl arbennig hwnnw at ei gilydd.

e.e.

	Tebygolrwydd		Difrifoldeb	Maint y Risg
Gwrthdrawiad traffig ffordd	2	X	5	= 10 Annewisol
Lithro, baglu a chwmpo	3	X	2	= 6 Derbyniol

2.10 Os yw risg unrhyw berygl yn cael ei ystyried yn annewisol neu annerbyniol yna rhaid cymryd camau i leihau'r risg.

Matrics Risg		
Allwedd		
<i>Tebygolrwydd</i>	<i>Difrifoldeb</i>	<i>Maint y Risg</i>
1 Annhebygol	1 Dibwys	Derbyniol heb adolygiad
2 Prin	2 Ymylol	Derbyniol gydag adolygiad
3 Achlysurol	3 Arwyddocaol	Annewisol
4 Tebygol	4 Argyfyngus	Annerbyniol
5 Aml	5 Trychinebus	

Tebygolrwydd	5					
	4					
	3					
	2					
	1					
		1	2	3	4	5
		Difrifoldeb				

3. Asesiadau Risg

Ffurflen A – Y Llwybr Teithio

Mae'r adran hon yn cwmpasu risgiau cysylltiedig â'r llwybr teithio sy'n cael ei ddefnyddio ar gyfer cludiant ysgol.

Dylai'r gweithredwr greu 'Rhif Asesiad Risg' unigryw a dylid ei nodi ar y Dalen Blaen (Atodiad B) a'i roi yn y Blwch 'Rhif Asesiad Risg' ar ffurflen yr asesiad risg.

Ar y dalen blaen, rhowch 'A' yn y blwch 'Math o Asesiad Risg' a rhowch y rhif llwybr teithio perthnasol yn y blwch 'Rhif y Llwybr Teithio'.

1. Nodweddion y llwybr teithio

Mae'r adran hon yn gofyn am fanylion y llwybr teithio. Rhowch y manylion perthnasol ymhob blwch.

2. Rhestr Adolygu Diogelwch

Mae'r adran hon yn nodi pa fesurau diogelu sy'n cael eu defnyddio mewn perthynas â'r llwybr teithio. Rhowch yr ateb priodol yn y blwch.

Polisi Rheoli Traffig yr Ysgol – Mae hyn yn cyfeirio at bolisi ysgrifenedig ysgolion mewn cysylltiad â rheoli traffig ar neu gerllaw safle'r ysgol. Rhan hanfodol o'r polisi hwn yw asesu risg safle'r ysgol, y mae dyletswydd gyfreithiol ar ysgolion ac AALL i'w paratoi.

3. Categoriâu pobl a allai deimlo effaith neu ymgymryd â'r risg

Dylai gweithredwyr nodi pwy allai deimlo effaith risgiau cysylltiedig â'r llwybr teithio. Rhowch ateb fel y bo angen ymhob blwch.

Disgyblion eraill: Meithrinfa, coleg ac ati.

Y cyhoedd: Unrhyw ddefnyddwyr eraill y ffyrdd neu gerddwyr ac ati.

4. Peryglon a nodwyd

Mae'r adran hon yn nodi lle gall fod peryglon cysylltiedig â'r llwybr teithio, eu tebygolrwydd, difrifoldeb a maint y risg. Wrth gyfrif y risg gysylltiedig â phob perygl, dylai gweithredwyr ddefnyddio'r Matrics Risg. Mae'r enghraifft o ffurflen asesiad risg yn Atodiad A yn cynnwys detholiad o beryglon all fod, er nad yw'r rhestr hon yn cynnwys popeth.

5. Mesurau rheoli i liniaru risgiau

Mae'r adran hon yn nodi'r mesurau rheoli fydd yn cael eu gweithredu er mwyn lleihau effaith y peryglon a nodwyd yn adran 4, i lefel fwy derbyniol.

Os cafodd unrhyw rai o'r mesurau a nodwyd eu gweithredu eisoes, rhowch 'Yn bodoli'. Os oes mesurau newydd yn yr arfaeth, yna rhowch y dyddiad targed a phwy bynnag sy'n gyfrifol.

Os yw 'Maint Risg' unrhyw beryglon a nodwyd yn Annewisol neu Annerbyniol, yna rhwch 'le' yn y blwch perthnasol ar y dalen blaen.

6. Ailasesu peryglon a nodwyd

Dylid ailasesu'r peryglon a nodwyd yn adran 4 unwaith y gweithredwyd y mesurau rheoli yn adran 5. Mewn rhai achosion (ond nid pob un) gall hyn arwain at leihau maint y risg.

7. Mannau Codi a Gollwng a Nodwyd

Rhwch fanylion unrhyw fannau codi a gollwng sydd angen asesiadau risg llawn.

8. Mannau Codi a Gollwng ger Ysgolion a Nodwyd

Rhwch fanylion unrhyw fannau codi a gollwng ger ysgolion sydd angen asesiadau risg llawn.

9. Gweithredu dilynol sydd ei angen gan yr awdurdod lleol

Os oes unrhyw beryglon sydd allan o reolaeth y gweithredwr, yna rhaid nodi'r rhain yma a hefyd ar y dalen blaen.

10. Unrhyw sylwadau neu fanylion ychwanegol

Os oes unrhyw sylwadau neu fanylion ychwanegol sydd angen eu cynnwys, gwnewch hynny yn yr adran hon.

11. Manylion yr asesydd

Dylai pwy bynnag sy'n cwblhau'r ffurflen asesu gwblhau'r adran hon.

12. Manylion adolygu

Dylid cwblhau'r adran hon bob tro y caiff yr asesiad risg ei adolygu. Dylid ei adolygu bob blwyddyn neu bryd bynnag y bydd unrhyw newid yn y cludiant ysgol.

Ffurflen B – Mannau Codi a Gollwng a Nodwyd

Mae'r adran hon yn cwmpasu risgiau cysylltiedig â'r manau codi a gollwng ar hyd y llwybr teithio. Nid oes angen asesu pob man codi a gollwng yn unigol. Dim ond y rhai a nodwyd ar Ffurflen A sydd angen ystyriaeth o'r fath. Mae angen llenwi ffurflen ar wahân ar gyfer pob man codi a gollwng a nodwyd.

Dylai'r gweithredwr greu 'Rhif Asesiad Risg' unigryw a dylid ei nodi ar y dalen blaen (Atodiad B) a'i roi yn y Blwch 'Rhif Asesiad Risg' ar ffurflen yr asesiad risg.

Ar y dalen blaen, rhwch 'B' yn y blwch 'Math o Asesiad Risg' a rhoi'r rhif llwybr teithio perthnasol yn y blwch 'Rhif y Llwybr Teithio'.

1. Manylion y rhan a aseswyd

Mae'r adran hon yn gofyn am fanylion y llwybr teithio. Rhwch y manylion perthnasol ymhob blwch.

2. Rhestr Adolygu Diogelwch

Mae'r adran hon yn nodi pa fesurau diogelwch sy'n cael eu defnyddio mewn perthynas â'r man codi neu ollwng. Rhwch ateb ymhob blwch fel bo angen.

Parth Cartrefi – Mae Parthau Cartrefi'n gweithio drwy newid adeiledd strydoedd a ffyrdd mewn ardal. Mae'r newidiadau hyn yn gorfodi modurwyr i yrru'n fwy gofalus ac yn arafach.

3. Categoriâu pobl a allai deimlo effaith neu ymgymryd â'r risg

Dylai gweithredwyr nodi pwy allai deimlo effaith risgiau cysylltiedig â'r man codi neu ollwng. Rhwch ateb ymhob blwch fel bo angen.

Disgyblion eraill: Meithrinfa, coleg ac ati.

Y cyhoedd: Unrhyw ddefnyddwyr eraill y ffyrdd neu gerddwyr ac ati.

4. Peryglon a nodwyd

Mae'r adran hon yn nodi'r peryglon all fod yn gysylltiedig â'r llwybr teithio, eu tebygolrwydd, difrifoldeb a maint y risg.

Wrth gyfrifo'r risg gysylltiedig â phob perygl, dylai gweithredwyr ddefnyddio'r *Matrics Risg*. Mae'r enghraifft o ffurflen asesiad risg yn Atodiad A yn cynnwys detholiad o beryglon all fod, er nad yw'r rhestr hon yn cynnwys popeth.

5. Mesurau rheoli i liniaru risgiau

Mae'r adran hon yn nodi'r mesurau rheoli fydd yn cael eu gweithredu er mwyn lleihau effaith y peryglon a nodwyd yn adran 4 i lefel fwy derbyniol.

Os cafodd unrhyw rai o'r mesurau a nodwyd eu gweithredu eisoes, rhwch 'Yn bodoli'. Os oes mesurau newydd yn yr arfaeth, yna rhwch y dyddiad targed a phwy bynnag sy'n gyfrifol.

Os yw 'Maint Risg' unrhyw beryglon a nodwyd yn Annewisol neu Annerbyniol, yna rhowch 'le' yn y blwch perthnasol ar y Dalen blaen.

6. Ailasesu peryglon a nodwyd

Dylid ailasesu'r peryglon a nodwyd yn adran 4 unwaith y gweithredwyd y mesurau rheoli yn adran 5. Mewn rhai achosion (ond nid pob un) gall hyn arwain at leihau maint y risg.

7. Gweithredu dilynol sydd ei angen gan yr awdurdod lleol

Os oes unrhyw beryglon sydd allan o reolaeth y gweithredwr, yna rhaid nodi'r rhain yma a hefyd ar y dalen blaen.

8. Unrhyw sylwadau neu fanylion ychwanegol

Os oes unrhyw sylwadau neu fanylion ychwanegol sydd angen eu cynnwys, gwnewch hynny yn yr adran hon.

9. Manylion yr asesydd

Dylai pwy bynnag sy'n cwblhau'r ffurflen asesu gwblhau'r adran hon.

10. Manylion adolygu

Dylid cwblhau'r adran hon bob tro y caiff yr asesiad risg ei adolygu. Dylid ei adolygu bob blwyddyn neu bryd bynnag y bydd unrhyw newid yn y cludiant ysgol.

Ffurflen C – Mannau Codi a Gollwng ger Ysgolion a Nodwyd

Mae'r adran hon yn cwmpasu risgiau sy'n cysylltiedig â safle'r ysgol. Mae'n ddyletswydd gyfreithiol ar ysgolion ac AALI gynnal asesiad ar risgiau gweithgareddau cludiant, a rhaid iddynt roi camau rheoli addas ar waith. Bydd yr asesiad a gynhelir o dan y broses a amlinellir yn yr arweiniad hwn, fodd bynnag, yn cael ei gynnal o safbwynt y cwmni bysiau. Nid oes angen gwneud asesiad risg ar wahân o holl fannau gollwng a chodi ger ysgolion. Dim ond y rhai a nodwyd ar Ffurflen A sydd angen ystyriaeth o'r fath.

Dylai'r gweithredwr greu 'Rhif Asesiad Risg' unigryw a dylid ei nodi ar y dalen blaen (Atodiad B) a'i roi yn y Blwch 'Rhif Asesiad Risg' ar ffurflen yr asesiad risg.

Ar y dalen blaen, rhowch 'C' yn y blwch 'Math o Asesiad Risg' a rhoi'r rhif llwybr teithio perthnasol yn y blwch 'Rhif y Llwybr Teithio'.

1. Manylion y rhan a aseswyd

Mae'r adran hon yn gofyn am fanylion safle'r ysgol. Rhowch y manylion perthnasol ymhob blwch.

2. Rhestr Adolygu Diogelwch

Mae'r adran hon yn nodi pa fesurau diogelwch sy'n cael eu defnyddio mewn perthynas â safle'r ysgol. Rhowch ateb ymhob blwch fel bo angen.

Polisi Rheoli Traffig yr Ysgol – Mae hyn yn cyfeirio at bolisi ysgrifenedig ysgolion mewn cysylltiad â rheoli traffig ar neu gerllaw safle'r ysgol. Rhan hanfodol o'r polisi hwn yw asesu risg safle'r ysgol.

3. Categoriâu pobl a allai deimlo effaith neu ymgymryd â'r risg

Dylai gweithredwyr nodi pwy allai deimlo effaith risgiau cysylltiedig â safle'r ysgol. Rhowch ateb ymhob blwch fel bo angen.

Disgyblion eraill: Meithrinfa, coleg ac ati.

Y cyhoedd: Unrhyw ddefnyddwyr eraill y ffyrdd neu gerddwyr ac ati.

4. Peryglon a nodwyd

Mae'r adran hon yn nodi'r peryglon all fod yn gysylltiedig â safle'r ysgol, eu tebygolrwydd, difrifoldeb a maint y risg.

Wrth gyfrifo'r risg gysylltiedig â phob perygl, dylai gweithredwyr ddefnyddio'r Matrics Risg. Mae'r enghraifft o ffurflen asesiad risg yn Atodiad A yn cynnwys detholiad o beryglon all fod, er nad yw'r rhestr hon yn cynnwys popeth.

5. Mesurau rheoli i liniaru risgiau

Mae'r adran hon yn nodi'r mesurau rheoli fydd yn cael eu gweithredu er mwyn lleihau effaith y peryglon a nodwyd yn adran 4 i lefel fwy derbyniol.

Os cafodd unrhyw rai o'r mesurau a nodwyd eu gweithredu eisoes, rhwch 'Yn bodoli'. Os oes mesurau newydd yn yr arfaeth, yna rhwch y dyddiad targed a phwy bynnag sy'n gyfrifol.

Os yw 'Maint Risg' unrhyw beryglon a nodwyd yn Annewisol neu Annerbyniol, yna rhwch 'le' yn y blwch perthnasol ar y dalen blaen.

6. Ailasesu peryglon a nodwyd

Dylid ailasesu'r peryglon a nodwyd yn adran 4 unwaith y gweithredwyd y mesurau rheoli yn adran 5. Mewn rhai achosion (ond nid pob un) gall hyn arwain at leihau maint y risg.

7. Gweithredu dilynol sydd ei angen gan yr awdurdod lleol

Os oes unrhyw beryglon sydd allan o reolaeth y gweithredwr, yna rhaid nodi'r rhain yma a hefyd ar y dalen blaen.

8. Unrhyw sylwadau neu fanylion ychwanegol

Os oes unrhyw sylwadau neu fanylion ychwanegol sydd angen eu cynnwys, gwnewch hynny yn yr adran hon.

9. Manylion yr asesydd

Dylai pwy bynnag sy'n cwblhau'r ffurflen asesu gwblhau'r adran hon.

10. Manylion adolygu

Dylid cwblhau'r adran hon bob tro y caiff yr asesiad risg ei adolygu. Dylid ei adolygu bob blwyddyn neu bryd bynnag y bydd unrhyw newid yn y cludiant ysgol.

Ffurflen CH – Y Gyrrwr a Theithwyr Cynorthwyol

Mae'r adran hon yn cwmpasu risgiau cysylltiedig â'r gyrrwr a theithwyr cynorthwyol sy'n cael eu defnyddio i ddarparu cludiant ysgol.

Dylai'r gweithredwr greu 'Rhif Asesiad Risg' unigryw y dylid ei nodi ar y dalen blaen (Atodiad B) a'i roi yn y Blwch 'Rhif Asesiad Risg' ar ffurflen yr asesiad risg.

Ar y dalen blaen, rhwch 'CH' yn y blwch 'Math o Asesiad Risg' a rhoi'r rhif llwybr teithio perthnasol yn y blwch 'Rhif y Llwybr Teithio'.

Yn y blwch 'Enw'r gweithredwr' rhwch enw'r cwmni neu awdurdod lleol sy'n cyflogi'r gyrrwr neu deithiwr cynorthwyol.

1. Manylion y rhan a aseswyd

Mae'r adran hon yn gofyn am fanylion y gyrrwr neu deithiwr cynorthwyol sy'n cael eu cyflogi. Rhwch y manylion perthnasol ymhob blwch.

2. Rhestr Adolygu Diogelwch

Mae'r adran hon yn nodi pa fesurau diogelwch sy'n cael eu defnyddio mewn perthynas â'r gyrrwr neu deithiwr cynorthwyol. Rhwch ateb ymhob blwch fel bo angen:

Trwydded Yrru Briodol - Rhaid i'r gyrrwr fod â'r drwydded yrru briodol sy'n ofynnol mewn cyfraith i yrru'r cerbyd sy'n cael eu defnyddio ar y llwybr.

Mae angen trwydded Cerbyd Cludo Teithwyr (PCV) / Cerbyd Gwasanaeth Cyhoeddus (PSV), CPC Gyrrwr a thrwydded yrru lawn yr UE er mwyn gyrru cerbyd gyda mwy nag wyth o seddau. Rhaid i'r gyrrwr hefyd ateb y gofynion meddygol, golwg ac iechyd.

Mae trwydded yrru lawn yr UE yn ofynnol i yrru unrhyw gerbyd gydag 8 neu lai o seddau.

Hyfforddiant Perthnasol – Mae hyn yn cynnwys unrhyw hyfforddiant y gall y gyrrwr neu'r teithiwr cynorthwyol fod wedi ei ddilyn sy'n berthnasol i'w gwaith. Enghreifftiau yw cymwysterau achrededig fel Midas, Prawf Gyrru Uwch, NVQ ac ati a hyfforddiant heb ei achredu fel hyfforddiant llwybr teithio, cyrsiau sefydlu, gweithdrefnau argyfwng ac ati.

Gwiriadau Swyddfa Cofnodion Troseddol – Yn ôl telerau Deddf Diogelu Grwpiau Agored i Niwed (SVG) 2006 bydd Cynllun newydd yn cael ei sefydlu dros Gymru a Lloegr i archwilio hanes a gwahardd y rhai sy'n gweithio neu'n gwirfoddoli, neu'n ceisio gweithio neu wirfoddoli gyda phlant neu oedolion agored i niwed. Bydd y cynllun yn dechrau ar 12 Hydref 2009 a bydd yn cael ei weithredu gam wrth gam dros gyfnod er mwyn caniatáu cyfnod pontio esmwyth i'r gofynion newydd. Bydd y cynllun yn gweithredu'n llawn erbyn 26 Gorffennaf 2010.

O fis Hydref 2009 ymlaen bydd yr holl restrri gwahardd Amddiffyn Oedolion Agored i Niwed (PoVA), Deddf Amddiffyn Plant (PoCA) a Rhestr 99 presennol yn cael eu disodli gan ddwy restr newydd Awdurdod Diogelu Annibynnol (ISA) yn cynnwys manylion llawn yr holl unigolion hynny a rwystrwyd rhag gweithio gyda phlant neu oedolion agored i niwed yn unrhyw fan. Mae hyn yn ymestyn diogelu i rychwant llawn y gweithgareddau sy'n cael eu hamlinellu yn Neddf SVG gydag amddiffyniadau ychwanegol i filoedd o bobl eraill agored i niwed.

Yn ogystal bydd cyflogwyr, adrannau gwasanaethau cymdeithasol, rheolyddion proffesiynol a deiliaid cofrestrri dan ddyletswydd statudol newydd i gyfeirio gwybodaeth i'r ISA ynghylch unigolion fyddai'n gallu peryglu grwpiau agored i niwed.

Bydd cyfnod nesaf y broses gam wrth gam ym mis Gorffennaf 2010 pan fydd ceisiadau'r gweithlu perthnasol yn dechrau ynghyd ag elfennau arolygu'r cynllun.

Bydd y cynllun newydd yn cwmpasu teithwyr cynorthwyol a'r bobl hynny sy'n gyrru cerbyd sy'n cael ei ddefnyddio'n unig at ddiben cludo plant neu oedolion agored i niwed. Bydd hyn yn cynnwys gyrrwyr tacsï sy'n cael eu defnyddio gan ysgolion a chartrefi gofal i gludo plant. Bydd hefyd yn cynnwys bysiau mini a gyrrwyr bws sy'n mynd â phlant ar deithiau ysgol.

Nid yw'r Cynllun newydd yn cynnwys gyrrwyr bws sy'n gyrru cerbydau gwasanaeth cyhoeddus sydd efallai'n codi plant neu oedolion agored i niwed ar lwybr teithio. Mae hefyd yn eithrio tacsï sy'n cael eu galw neu logi gan blant neu oedolion agored i niwed yn annibynnol. Mae rhagor o wybodaeth am y cynllun newydd archwilio hanes a gwahardd i'w chael yn www.isa.gov.org.uk

Mae Llywodraeth Cynulliad Cymru'n disgwyl i holl staff sy'n cael eu cyflogi ar wasanaethau cludiant ysgol dan contract gydymffurfio â threfnau datgelu manylach y Swyddfa Cofnodion Troseddol. Dylai lefel y gwirio datgelu manylach ymddangos yn y contract rhwng yr awdurdod lleol a gweithredwr y gwasanaeth.

Cod Ymarfer yr Awdurdod Lleol – Mae Cod Ymarfer yn amlinellu ymddygiad derbyniol y rhai sy'n gweithio ar gludiant ysgol. Dylai Gyrrwyr a Theithwyr Cynorthwyol fod yn ymwybodol o God Ymarfer yr awdurdod lleol a chytuno i gadw ato.

Cod Ymddygiad wrth Deithio – Daw Cod Ymddygiad wrth Deithio Llywodraeth Cynulliad Cymru ar gyfer Cymru Gyfan i rym ym mis Ionawr 2010. Mae'n sefydlu safon ymddygiad, disgyblaeth a gorfodaeth gyffredin i blant a phobl ifanc ar deithiau ysgol. Mae'n berthnasol i holl ddysgwyr rhwng 5 a 19 oed. Mae'r Cod yn gofyn bod gyrrwyr a theithwyr cynorthwyol yn hysbysu digwyddiadau o ymddygiad drwg i'r gweithredwr bysiau.

Polisi Rheoli Traffig yr Ysgol – Mae hyn yn cyfeirio at bolisi ysgrifenedig ysgolion mewn cysylltiad â rheoli traffig ar neu gerllaw safle'r ysgol. Rhan hanfodol o'r polisi hwn yw asesu risg safle'r ysgol, y mae dyletswydd gyfreithiol ar ysgolion ac AALI i'w paratoi. Mae angen i Yrwrwr a Theithwyr Cynorthwyol fod yn ymwybodol o unrhyw gynlluniau rheoli traffig ysgolion sy'n briodol i'w llwybrau.

3. Categoriâu pobl a allai deimlo effaith neu ymgymryd â'r risg

Dylai gweithredwyr nodi pwy allai deimlo effaith risgiau cysylltiedig â'r gyrrwr neu deithiwr cynorthwyol. Rhowch ateb ymhob blwch fel bo angen.

Disgyblion eraill: Meithrinfa, coleg ac ati.

Y cyhoedd: Unrhyw ddefnyddwyr eraill y ffyrdd neu gerddwyr ac ati.

4. Peryglon a nodwyd

Mae'r adran hon yn nodi'r peryglon all fod yn gysylltiedig â'r gyrrwr neu deithiwr cynorthwyol ynghyd â'u tebygolrwydd, difrifoldeb a maint y risg.

Mae'n bwysig cofio y bydd manylion a roddwyd yn gynharach yn effeithio ar faint y risg sy'n gysylltiedig â phob perygl, h.y. gall gyrrwr sydd â mwy o brofiad neu sydd wedi cael hyfforddiant helaethach fel y CPC fod â llai o berygl gwneud camgymeriad gyrrwr. Gall gyrrwr neu deithiwr cynorthwyol a gafodd hyfforddiant priodol ar sut i godi'n gywir leihau maint y risg oherwydd unrhyw godi a chario.

Os oes gan yrwrwr unrhyw arnodiadau trwydded neu gollfarnau yna dylid nodi'r rhain fel peryglon all fod.

Wrth gyfrifo'r risg gysylltiedig â phob perygl, dylai gweithredwyr ddefnyddio'r Matrics Risg yn Adran 2. Mae'r enghraifft o ffurflen asesiad risg yn Atodiad A yn cynnwys detholiad o beryglon all fod, er nad yw'r rhestr hon yn cynnwys popeth.

5. Mesurau rheoli i liniaru risgiau

Mae'r adran hon yn nodi'r mesurau rheoli fydd yn cael eu gweithredu er mwyn lleihau effaith y peryglon a nodwyd yn adran 4 i lefel fwy derbyniol.

Os cafodd unrhyw rai o'r mesurau a nodwyd eu gweithredu eisoes, rhowch 'Yn bodoli'. Os oes mesurau newydd yn yr arfaeth, yna rhowch y dyddiad targed a phwy bynnag sy'n gyfrifol.

Os yw 'Maint Risg' unrhyw beryglon a nodwyd yn Annewisol neu Annerbyniol, yna rhowch 'Ie' yn y blwch perthnasol ar y dalen blaen.

6. Ailasesu peryglon a nodwyd

Dylid ailasesu'r peryglon a nodwyd yn adran 4 unwaith y gweithredwyd y mesurau rheoli yn adran 5. Mewn rhai achosion (ond nid pob un) gall hyn arwain at leihau maint y risg.

- 7. Gweithredu dilynol sydd ei angen gan yr awdurdod lleol**
Os oes unrhyw beryglon sydd allan o reolaeth y gweithredwr, yna rhaid nodi'r rhain yma a hefyd ar y dalen blaen.
- 8. Unrhyw sylwadau neu fanylion ychwanegol**
Os oes unrhyw sylwadau neu fanylion ychwanegol sydd angen eu cynnwys, gwnewch hynny yn yr adran hon.
- 9. Manylion yr asesydd**
Dylai pwy bynnag sy'n cwblhau'r ffurflen asesu gwblhau'r adran hon.
- 10. Manylion adolygu**
Dylid cwblhau'r adran hon bob tro y caiff yr asesiad risg ei adolygu. Dylid ei adolygu bob blwyddyn neu bryd bynnag y bydd unrhyw newid yn y cludiant ysgol.

Ffurflen D – Y Cerbyd

Mae'r adran hon yn cwmpasu risgiau cysylltiedig â'r cerbyd sy'n cael ei ddefnyddio i ddarparu cludiant ysgol. Rhaid llenwi ffurflen ar wahân ar gyfer pob cerbyd sy'n cael ei ddefnyddio i ddarparu cludiant ysgol.

Dylai'r gweithredwr greu 'Rhif Asesiad Risg' unigryw y dylid ei nodi ar y dalen blaen (Atodiad B) a'i roi yn y Blwch 'Rhif Asesiad Risg' ar ffurflen yr asesiad risg.

Ar y dalen blaen, rhwch 'D' yn y blwch 'Math o Asesiad Risg' a rhoi'r rhif llwybr teithio perthnasol yn y blwch 'Rhif y Llwybr Teithio'.

1. Manylion y rhan a aseswyd

Mae'r adran hon yn gofyn am fanylion y cerbyd sy'n cael ei ddefnyddio. Rhwch y manylion perthnasol ymhob blwch.

Math o gerbyd: e.e. car, cludwr pobl, bws mini, coets, bws, bws deulawr ac ati.

Oed y cerbyd: h.y. o ddyddiad ei wneuthuriad nid ei gofrestru yn y DU.

Math o drwydded / disg: e.e. tacsî, PCV, PSV.

2. Rhestr Adolygu Diogelwch

Mae'r adran hon yn nodi pa fesurau diogelwch sydd yn y cerbyd. Rhwch ateb ymhob blwch fel bo angen.

Gwregysau diogelwch – At ddiben yr asesiadau risg hyn, ac yn unol â deddfwriaeth newydd ynghylch defnyddio gwregysau diogelwch, mae'r diffiniad canlynol yn berthnasol:

- plentyn yw rhywun sydd rhwng 3 a 14 oed;
- gwregys diogelwch yw gwregys glin o leiaf.

Dylai'r gwregysau diogelwch sy'n cael eu darparu gyrraedd, fel lleiafswm, y deddfwriaeth berthnasol ar y math o gerbyd sy'n cael ei ddefnyddio a lleiafswm manylebau contract yr awdurdodau lleol. Rhaid cynnal holl wregysau diogelwch sy'n cael eu darparu yn unol â gwiriadau diffygion cerbydau dyddiol.

Er nad yw deddfwriaeth gyfredol yn ei wneud yn ofyniad bod gwregysau diogelwch ac ataliadau plant yn holl gerbydau, mae Llywodraeth Cynulliad Cymru'n argymhell:

- y dylai contractau i Ysgolion Babanod, Iau a Chynradd ddefnyddio cerbydau gyda gwregysau diogelwch 3 phwynt pob oed fel gofyniad lleiaf; ac
- y dylai contractau i Ysgolion Uwchradd a Sefydliadau Addysg Bellach ddefnyddio cerbydau gyda gwregysau glin fel gofyniad lleiaf.

Mae gwregys diogelwch 3 phwynt pob oed yn atal rhannau uchaf ac isaf y corff, wedi'i angori mewn 3 man o leiaf, yn cynnwys gwregys glin ac wedi'i lunio at ddefnydd oedolyn. Mae modd addasu sefyllfa'r strap ysgwydd i gyd-fynd â maint y teithiwr.

Mae gwregys diogelwch 3 phwynt yn atal rhannau uchaf ac isaf y corff, wedi'i angori mewn 3 man o leiaf, yn cynnwys gwregys glin ac wedi'i lunio at ddefnydd oedolyn. Mae sefyllfa'r strap ysgwydd yn sefydlog.

Mae gwregys glin yn mynd ar draws blaen ardal belfig y teithiwr ac fe'i lluniwyd at ddefnydd oedolyn.

Ataliad plentyn - pan fo gwregysau diogelwch mewn cerbydau gyda 8 o seddau neu lai, RHAID i blant rhwng 3 ac 11 oed neu lai na 135cm (tua 4 troedfedd 5 modfedd) o daldra ddefnyddio'r ataliad plentyn priodol. Mae tri eithriad yn caniatáu i'r plant hyn deithio yn y cefn a defnyddio gwregys oedolyn:

- mewn tacsi, os nad yw'r ataliad plentyn cywir ar gael;
- ar daith achlysurol fer, os nad yw'r ataliad plentyn cywir ar gael; a
- lle bo 2 sedd blentyn â phlant ynddynt yn y cefn yn atal gosod trydedd sedd blentyn.

Rhaid i holl ataliadau plant gydymffurfio â safon **UN ECE 44.03** (neu UN ECE 44.04 o Fehefin 2006 ymlaen). Cyfrifoldeb y gweithredwr cludiant yw sicrhau darparu'r ataliad plentyn priodol.

Sedd blentyn yw ataliad plentyn sy'n wynebu'r blaen, yn cael ei defnydd ar y cyd â gwregys sedd gosod, ar gyfer plant yn pwysu rhwng 9kg a 18kg.

Caiff sedd hybu ei defnyddio ar y cyd â gwregys sedd sefydlog, ar gyfer plentyn yn pwysu rhwng 15kg a 25kg.

Mae clustog hybu ar gyfer plentyn sy'n pwysu rhwng 22kg a 36kg.

Teledu Cylch Cyfyng (TCC): System ddiogeledd yn defnyddio camerâu sy'n darlledu gwybodaeth weledol dros gylched gaeëdig trwy gebl sy'n dargludo'n drydanol neu drosglwyddydd a derbynnydd diwifr. Rhaid i ddefnydd o gyfundrefn o'r fath gydymffurfio â gofynion Deddf Gwarchod Data 1998. Rhaid cynnal unrhyw offer TCC yn unol â gwiriadau diffygion dyddiol y cerbyd. Mae rhagor o gyfarwyddyd i'w gael hefyd yn www.ico.gov.uk.

System Leoli Fyd-eang (GPS): System lywio radio sy'n caniatáu i ddefnyddwyr ar y tir, ar y môr, ac yn yr awyr benderfynu eu hunion leoliad, cyflymder, ac amser ar unrhyw adeg, ymhob tywydd, unrhyw fan yn y byd. Rhaid cynnal unrhyw offer GPS yn unol â gwiriadau diffygion dyddiol y cerbyd.

Pecynnau Cymorth Cyntaf – Mae Deddf Traffig y Ffyrdd 1986 yn gofyn bod holl PCV/PSV yn cludo pecyn cymorth cyntaf sy'n gorfod cynnwys:

1. 10 sychwr antiseptig

2. 1 rhwymyn tafladwy cydffurfiol
3. 2 rhwymyn trionglog
4. 3 dresin ambiwlans mawr di-haint difeddyginiaeth
5. 2 bad llygad di-haint
6. 12 o binnau cau cymysg
7. 1 siswrn gloyw heb bigau.

Pecyn Gollyngiadau Corfforol – mae'r pecynnau hyn yn cynnwys popeth sydd ei angen i ddelio'n effeithlon ac effeithiol â gollyngiadau hylif corfforol. Gyda'r pecyn hwn gall defnyddwyr gynnwys a disawru gollyngiadau hylif ar yr un pryd â glanhau a diheintio'r ardal fudr yn effeithiol, gan leihau perygl croes-heintio. Os yw'r pecynnau'n cael eu darparu ar gerbydau, rhaid hyfforddi gyrwyr a theithwyr cynorthwyol sut i'w defnyddio'n gywir.

Diffoddwr Tân – rhaid i holl PCV/PSV gludo diffoddwyr yn dangos Sefydliad Safon Brydeinig Rhif BS5423 neu EN3.¹ Rhaid iddynt fod â lleiafswm graddfa brofi o 8A neu 21B a chynnwys naill ai ddŵr neu ewyn.

Storfa Ddiogel Ddigonol – Mae hyn yn cyfeirio at le diogel i gadw eitemau teithwyr fel offerynnau cerddorol ac offer chwaraeon. Dylid darparu a defnyddio hyn i leihau'r effaith symudiad pethau rhydd yn y caban, os digwydd gwrthdrawiad ar y ffordd.

Gwiriad Dyddiol Diffygion Cerbyd – Y rhain yw'r gwiriadau gorfodol sydd i'w gwneud cyn i'r cerbyd gychwyn ar ei lwybr dynodedig bob dydd. Dylai'r gwiriadau hyn gynnwys teiars, sychwyr, goleuadau, hylifau (brêc, olew, dŵr, golchydd sgrin wynt), glanweithdra, presenoldeb pecyn cymorth cyntaf, diffoddwr tân, disg treth yn y golwg, rhif trwydded gweithredwr a rhif llwybr yn ogystal â rhestru unrhyw ddifrod mewnol ac allanol newydd.

Systemau Cyfathrebu – Rhaid gallu cyfathrebu rhwng y cerbyd a depo'r gweithredwr. Rhaid defnyddio ffôn symudol neu radio CB 2 ffordd yn unol â deddfwriaeth gyfredol.

3. **Categoriâu pobl a allai deimlo effaith neu ymgymryd â'r risg**
Dylai gweithredwyr nodi pwy allai deimlo effaith risgiau cysylltiedig â'r cerbyd. Rhowch ateb ymhob blwch fel bo angen.

Disgyblion eraill: Meithrinfa, coleg ac ati.

Y cyhoedd: Unrhyw ddefnyddwyr eraill y ffyrdd neu gerddwyr ac ati.

4. **Peryglon a nodwyd**
Mae'r adran hon yn nodi'r peryglon all fod yn gysylltiedig â'r cerbyd ynghyd â'u tebygolrwydd, difrifoldeb a maint y risg. Caiff risgiau cysylltiedig â chamgymeriad gyrrwr eu hasesu yn Asesiad Risg y Gyrrwr. Caiff risgiau cysylltiedig â cherbydau eraill eu hasesu yn Asesiad Risg y Llwybr Teithio.

¹ Rheoliadau 42 a 43 ac atodlen 7 i Reoliadau Cerbydau Modur (Gwneudthuriad a Defnydd) 1986

Mae'n bwysig cofio y bydd manylion a roddwyd yn gynharach yn effeithio ar faint y risg sy'n gysylltiedig â phob perygl, h.y. gall cerbyd hŷn neu fodel arbennig fod yn fwy tueddol o dorri i lawr, neu fod â graddfa brofi is mewn gwrthdrawiad a bod â mwy o risg os digwydd gwrthdrawiad.

Os yw'r Comisiynydd Traffig neu VOSA wedi pennu cosbau neu'n cymryd camau yn erbyn y gweithredwr sy'n gysylltiedig â cherbyd y gweithredwr, yna dylid nodi'r rhain fel peryglon all fod.

Wrth gyfrifo'r risg gysylltiedig â phob perygl, dylai gweithredwyr ddefnyddio'r Matrics Risg yn Adran 2. Mae'r enghraifft o ffurflen asesiad risg yn Atodiad A yn cynnwys detholiad o beryglon all fod, er nad yw'r rhestr hon yn cynnwys popeth.

5. Mesurau rheoli i liniaru risgiau

Mae'r adran hon yn nodi'r mesurau rheoli fydd yn cael eu gweithredu er mwyn lleihau effaith y peryglon a nodwyd yn adran 4 i lefel fwy derbyniol.

Os cafodd unrhyw rai o'r mesurau a nodwyd eu gweithredu eisoes, rhwch 'Yn bodoli'. Os oes mesurau newydd yn yr arfaeth, yna rhwch y dyddiad targed a phwy bynnag sy'n gyfrifol.

Os yw 'Maint Risg' unrhyw beryglon a nodwyd yn Annewisol neu Annerbyniol, yna rhwch 'le' yn y blwch perthnasol ar y dalen blaen.

6. Ailasesu peryglon a nodwyd

Dylid ailasesu'r peryglon a nodwyd yn adran 4 unwaith y gweithredwyd y mesurau rheoli yn adran 5. Mewn rhai achosion (ond nid pob un) gall hyn arwain at leihau maint y risg.

7. Gweithredu dilynol sydd ei angen gan yr awdurdod lleol

Os oes unrhyw beryglon sydd allan o reolaeth y gweithredwr, yna rhaid nodi'r rhain yma a hefyd ar y dalen blaen.

8. Unrhyw sylwadau neu fanylion ychwanegol

Os oes unrhyw sylwadau neu fanylion ychwanegol sydd angen eu cynnwys, gwnewch hynny yn yr adran hon.

9. Manylion yr asesydd

Dylai pwy bynnag sy'n cwblhau'r ffurflen asesu gwblhau'r adran hon.

10. Manylion adolygu

Dylid cwblhau'r adran hon bob tro y caiff yr asesiad risg ei adolygu. Dylid ei adolygu bob blwyddyn neu bryd bynnag y bydd unrhyw newid yn y cludiant ysgol.

4. Arolygu

- 4.1 Ar ôl derbyn ffurflenni asesiad risg wedi'u llenwi bydd yr awdurdod lleol yn adolygu'r dalen blaen, yn diweddar ei gofnodion ac yn anfon copi o'r dalen blaen gyda stamp dyddiad at y gweithredwr fel cydnabyddiaeth.
- 4.2 Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i sicrhau bod unrhyw 'weithredu dilynol sydd ei angen ar yr awdurdod lleol' yn cael ei wneud yn briodol.
- 4.3 Os nad yw'r camau gweithredu a argymhellodd yr awdurdod lleol yn dderbyniol i'r gweithredwyr cludiant yna dylid trefnu cyfarfod ar y cyd rhwng y ddwy ochr fel bod modd cael ateb derbyniol. Os yw'r 'gweithredu dilynol sydd ei angen ar yr awdurdod lleol' yn berthnasol i safle'r ysgol, yna bydd angen cynnwys yr ysgol hefyd.

Ffurflen DD – Ffurflen Adroddiad Gwirio Sampl

- 4.4 Mae'r adran hon yn manylu ar gyfrifoldebau awdurdodau lleol dros wneud gwiriadau sampl o asesiadau risg. Mae'r cyfrifoldebau hyn ar wahân ac yn ogystal ag unrhyw gamau gweithredu a nodwyd fel rhan o broses wreiddiol asesu risg.
- 4.5 Mae Llywodraeth Cynulliad Cymru'n argymhell bod awdurdodau lleol yn gwirio sampl o asesiadau risg o **ddim llai na 15%** o'r cyfanswm ar gyfer pob categori asesiad risg. E.e. Categori A = Llwybr, Categori B = Mannau codi a gollwng ac ati.

E.e. Os oes gan yr awdurdod lleol y portffolio canlynol o asesiadau risg, rhaid iddo wneud:

	Sampl Gwirio	%	
➤ 100 Aseiad Risg Ffurflen A	15	15	
➤ 100 Aseiad Risg Ffurflen B	15	15	
➤ 100 Aseiad Risg Ffurflen C	15	15	
➤ 100 Aseiad Risg Ffurflen CH	15	15	
➤ 100 Aseiad Risg Ffurflen D	15	15	
<u>Cyfanswm 500 Ffurflen Aseiad Risg</u>	<u>75</u>	<u>15</u>	

Ni all yr awdurdod lleol wirio sampl o lai na 15% o'r ffurflenni yn unrhyw categori unigol:

	Sampl Gwirio	%	
➤ 100 Aseiad Risg Ffurflen A	10	10	
➤ 100 Aseiad Risg Ffurflen B	10	10	
➤ 100 Aseiad Risg Ffurflen C	25	25	
➤ 100 Aseiad Risg Ffurflen CH	25	25	
➤ 100 Aseiad Risg Ffurflen D	5	5	
<u>Cyfanswm 500 Ffurflen Aseiad Risg</u>	<u>75</u>	<u>15</u>	

1. Manylion y gwiriad sampl

Mae'r adran hon yn gofyn am fanylion yr asesiad risg sy'n cael ei samplu.

Dylai'r 'Rhif Asesiad Risg' sy'n cael ei roi yma gyfateb i'r 'Rhif Asesiad Risg' ar yr asesiad risg sy'n cael ei samplu.

2. Rhestr adolygu'r asesiad

Mae'r adran hon yn gweld bod yr asesiad risg sy'n cael ei samplu'n addas i'r diben. Os caiff unrhyw anghysonderau eu nodi dylid eu hesbonio yma.

3. Argymhellion

Mae'r adran hon yn argymhell unrhyw gamau i'w cymryd os oes diffygion neu os nad yw rhannau o'r asesiad yn addas i'r diben.

4. Llenwyd y ffurflen gan

Dylai pwy bynnag sy'n llenwi'r ffurflen gwblhau a llofnodi'r adran hon.

Atodiad A - Enghreifftiau o Ffurflenni Aseiad Risg wedi eu cwblhau

Ffurflen A – Y Llwybr Teithio

Rhif Aseiad Risg		Enw'r Gweithredwr			
000001		Roberts Travel			
1. Manylion y rhan a aseswyd					
Enw / rhif y llwybr teithio	634	Hyd y llwybr	12 milltir		
Nifer o arosfannau	12	Nifer o ysgolion	1		
Nifer o ddisgyblion	59	Ystod oedran	11-18		
Oes yna ddisgyblion gydag anghenion arbennig?	Nac oes	<i>Os oes, nodwch y risgiau ar wahân</i>			
2. Rhestr wirio diogelwch (nodwch Oes neu Nac oes)					
Map o'r llwybr yn dangos arosfannau a manau drwg (Os oes, atodwch gopi)				Oes	
3. Categoriâu pobl a allai deimlo effaith neu ymgymryd â'r risg					
Cyflogeion	le	Disgyblion Cynradd			
Defnyddwyr (y cyhoedd)		Disgyblion Uwchradd	le		
Y cyhoedd yn gyffredinol	le	Disgyblion eraill e.e. meithrin			
4. Peryglon a nodwyd (defnyddiwch y matrices)					
Os ydych yn ansicr, mae rhai peryglon yn cael eu diffinio yn adran berthnasol yr arweiniad					
		Tebygolrwydd	X	Difrifoldeb	= Maint y Risg
1	Gwrthdrawiad traffig ffordd a achoswyd gan rywun arall	1		5	5
2	Gwrthdrawiad traffig ffordd a achoswyd oherwydd ymddygiad drwg	1		5	5
3	Coed yn crogi drosodd	4		2	8
4	Ffyrdd cul	5		1	5
5	Troadau anodd	5		2	10
6	Angen bacio	5		3	15
7	Tywydd garw	4		2	8
8	Disgybl gydag epilepsi difrifol	4		5	20
9	Ffordd ar gau am gyfnod hir	5		3	15
10					
5. Mesurau rheoli i liniaru risgiau					
Nodwch erbyn pa ddyddiad i weithredu a phwy sydd i wneud hynny					
Mae map llwybrau manwl yn dangos arosfeydd a manau drwg yn cael ei gadw ar y cerbyd bob amser				01.09.09 – Dave Roberts	
Yr awdurdod lleol i docio unrhyw goed sy'n crogi drosodd				01.08.09 – ALI	
Mae'r gyrrwr yn mynychu cwrs hyfforddi cymorth cyntaf er mwyn bod mewn sefyllfa i gynorthwyo'r disgybl gydag epilepsi difrifol os bydd angen				24.08.09 – Dave Roberts	
Llwybr i'w wyro tra bydd y ffordd ar gau. Mae angen aseiad risg newydd ar gyfer y llwybr dros dro				01.09.09 – Dave Roberts	

6. Ailasesu peryglon a nodwyd

Unwaith y bydd rhai mesurau rheoli'n bodoli, efallai y bydd modd lleihau maint risg y perygl

		Tebygolrwydd	X	Difrifoldeb	= Maint y Risg
1	Gwrthdrawiad traffig ffordd a achoswyd gan rywun arall	1		5	5
2	Gwrthdrawiad traffig ffordd a achoswyd oherwydd ymddygiad drwg	1		5	5
3	Coed yn crogi drosodd	2		2	4
4	Ffyrdd cul	5		1	5
5	Troadau anodd	5		1	5
6	Angen bacio	5		3	15
7	Tywydd garw	4		1	4
8	Disgybl gydag epilepsi difrifol	4		3	12
9	Ffordd ar gau am gyfnod hir	5		1	5
10					

7. Nodi manau codi a gollwng

Rhowch fanylion unrhyw fannau codi a gollwng ar y llwybr hwn a nodwyd gyda mwy o berygl

Ar gyfer pob man codi a gollwng y manylwch yma bydd angen i chi lenwi asesiad risg Ffurflen B

1 Willow Mill – Arosfa ar ael y bryn a dim safle bysiau ffurfiol

2

3

8. Nodi manau codi a gollwng ger ysgolion

Rhowch fanylion unrhyw fannau codi a gollwng ger ysgolion ar y llwybr hwn a nodwyd gyda mwy o berygl

Ar gyfer pob man codi a gollwng ger ysgolion y manylwch yma bydd angen i chi lenwi asesiad risg Ffurflen C

1 Ysgol Uwchradd St Helen – dim digon o oruchwyliaeth

2

9. Gweithredu dilynol sydd ei angen gan yr awdurdod lleol

Coed yn crogi drosodd mewn manau amrywiol ar hyd y llwybr. Hysbyswyd yr awdurdod lleol ac yn aros i'r gwaith gael ei wneud.

10. Unrhyw sylwadau neu fanylion ychwanegol

Dylid nodi "ffrind" o'r disgyblion eraill sy'n teithio ar y bws fyddai'n gallu rhoi cymorth i'r disgybl gydag epilepsi difrifol os bydd angen

11. Manylion yr asesydd

Enw: Dave Roberts Llofnod: D.G.Roberts Dyddiad: 07.04.09

Swydd yn y sefydliad: Rheolwr Gweithrediadau

12. Manylion adolygu

Dyddiad Adolygu	Adolygwyd gan	Sylwadau / Newidiadau	Angen asesiad risg newydd

Ffurflen B – Mannau Codi a Gollwng a Nodwyd

Rhif Aseiad Risg		Enw'r Gweithredwr			
000002		Roberts Travel			
1. Manylion y rhan a aseswyd					
Enw / rhif y llwybr: <u>634</u>		Enw / rhif yr arosfa <u>Willow Mill</u>			
Nifer arferol y disgyblion sy'n cael eu codi yno <u>1</u>					
2. Rhestr wirio diogelwch (nodwch le neu Na)					
Aros cysgodol	Na	Cilfan / lle i aros	Na		
Goleuo	Na	Golygfa glir	Na		
Palmant	Na	Safle draw o gyffordd	le		
Safle rhestredig	Na	Lôn fysiau	Na		
Parth Cartrefi	Na	Cyfyngiadau ar barcio	Na		
3. Categoriâu pobl a allai deimlo effaith neu ymgymryd â'r risg					
Cyflogeion	le	Disgyblion Cynradd	le		
Defnyddwyr (y cyhoedd)	le	Disgyblion Uwchradd	le		
Y cyhoedd yn gyffredinol	le	Disgyblion eraill e.e. meithrin	le		
4. Peryglon a nodwyd (defnyddiwch y matrices)					
Os ydych yn ansicr, mae rhai peryglon yn cael eu diffinio yn adran berthnasol yr arweiniad					
		Tebygolrwydd	X	Difrifoldeb	= Maint y Risg
1	Aros ar ael y bryn	5		2	10
2	Aros ar briffordd	5		1	5
3	Wyneb palmant anwastad	5		2	10
4	Llithro, baglu a chwympo	2		3	6
5					
5. Mesurau rheoli i liniaru risgiau					
Nodwch erbyn pa ddyddiad i weithredu a phwy sydd i wneud hynny					
Gyrwyr yn defnyddio goleuadau rhybuddio perygl tra bo'r cerbyd yn sefyll ar fin y ffordd yn ystod byrddio a disgyn				Yn bodoli	
Cerbydau'n cyrraedd y man codi a gollwng dynodedig yn brydlon ac yn peidio â gadael yn gynnar				Yn bodoli	
Nid yw'r gyrrwr yn tynnu allan o'r safle nes bydd yn ddiogel i wneud hynny				Yn bodoli	
Disgyblion i gael cyfarwyddyd ar ddechrau pob tymor ar sut i fynd l'r cerbyd a'i adael yn ddiogel				20.04.09 – Steven Roberts	
Nid yw'r cerbyd yn symud nes bydd yr holl blant yn eistedd				Yn bodoli	
6. Ailasesu peryglon a nodwyd					
Unwaith y bydd rhai mesurau rheoli'n bodoli, fe all fod modd gostwng risg y perygl					
		Tebygolrwydd	X	Difrifoldeb	= Maint y Risg
1	Aros ar ael y bryn	5		2	10
2	Aros ar briffordd	5		1	5
3	Wyneb palmant anwastad	5		1	5
4	Llithro, baglu a chwympo	1		3	3
5					

7. Gweithredu dilynol sydd ei angen gan yr awdurdod lleol

--

8. Unrhyw sylwadau neu fanylion ychwanegol

--

9. Manylion yr asesydd

Enw: Dave Roberts Llofnod: D.G.Roberts Dyddiad: 07.04.09
Swydd yn y sefydliad: Rheolwr Gweithrediadau

10. Manylion adolygu

Dyddiad Adolygu	Adolygwyd gan	Sylwadau / Newidiadau	Angen asesiad risg newydd

Ffurflen C – Mannau Codi a Gollwng ger Ysgolion a Nodwyd

Rhif Aseiad Risg		Enw'r Gweithredwr		
000003		Roberts Travel		
1. Manylion y rhan a aseswyd				
Enw / rhif y llwybr	634	Enw'r ysgol	Ysgol Uwchradd St Helen	
2. Rhestr wirio diogelwch (nodwch le neu Na)				
Diffiniwyd manau gollwng yn eglur		Na		
Mannau gollwng yn glir o rwystrau		Na		
Cerbydau eraill yn gyfyngedig ar diroedd yr ysgol		Na		
Polisi'n bodoli os nid oes modd cyrraedd safle'r ysgol		Na		
Mynediad ar wahân i gerbydau a cherddwyr		Na		
Trefnau'n bodoli ar gyfer trosglwyddo disgyblion yn ddiogel		Na		
Gwrthdaro rhwng cerddwyr a cherbydau'n bacio		Na		
3. Categoriâu pobl a allai deimlo effaith neu ymgymryd â'r risg				
Cyflogeion	le	Disgyblion Cynradd		
Defnyddwyr (y cyhoedd)		Disgyblion Uwchradd	le	
Y cyhoedd yn gyffredinol	le	Disgyblion eraill e.e. meithrin		
4. Peryglon a nodwyd (defnyddiwch y matrices)				
Os ydych yn ansicr, mae rhai peryglon yn cael eu diffinio yn adran berthnasol yr arweiniad				
		Tebygolrwydd X	Difrifoldeb	= Maint y Risg
1	Cerbydau symudol yn taro disgyblion	3	5	15
2	Cerbydau symudol yn taro'r bws	2	4	8
3	Cerbydau llonydd	4	2	8
4	Llithro, baglu a chwympo	2	3	6
5	Rhwystro mynediad at safle'r ysgol	1	4	4
6				
5. Mesurau rheoli i liniaru risgiau				
Nodwch erbyn pa ddyddiad i weithredu a phwy sydd i wneud hynny				
Safle'r ysgol dan oruchwyliaeth ddigonol			01.09.09 - ALI	
Drysau'r cerbyd i aros ar gau nes bydd y cerbyd yn llonydd			Yn bodoli	
Nid yw'r cerbyd yn symud i ffwrdd nes bydd y gyrrwr yn sicr ei bod yn ddiogel i wneud hynny			Yn bodoli	
Nid yw'r cerbyd i symud nes bydd yr holl blant yn eistedd			Yn bodoli	
Disgyblion yn cael eu gorchymyn i aros yn eu seddau nes bydd y cerbyd yn llonydd			Yn bodoli	
Cerbydau i gyrraedd yr ysgol cyn amser cau i leihau croestyniad rhwng cerddwyr a cherbydau			Yn bodoli	
Y gweithredwr i gadw cyswllt â'r awdurdod lleol i gael copi o Bolisi Rheoli Traffig yr Ysgol a'r Cynllun Teithio i'r Ysgol			01.09.09 - ALI	

6. Ailasesu peryglon a nodwyd

Unwaith y bydd rhai mesurau rheoli'n bodoli, efallai y bydd modd lleihau maint risg y perygl

		Tebygolrwydd	X	Difrifoldeb	= Maint y Risg
1	Cerbydau symudol yn taro disgyblion	2		4	8
2	Cerbydau symudol yn taro'r bws	1		3	3
3	Cerbydau llonydd	4		1	4
4	Llithro, baglu a chwympo	1		3	3
5	Rhwystro mynediad at safle'r ysgol	1		4	4
6					

7. Gweithredu dilynol sydd ei angen gan yr awdurdod lleol

Mae angen copi o Bolisi Rheoli Traffig yr Ysgol a'r Cynllun Teithio i'r Ysgol.

Nid yw safle'r ysgol dan oruchwyliaeth ddigonol.

8. Unrhyw sylwadau neu fanylion ychwanegol**9. Manylion yr asesydd**

Enw: Dave Roberts

Llofnod: D.G.Roberts

Dyddiad: 07.04.09

Swydd yn y sefydliad:

Rheolwr Gweithrediadau

10. Manylion adolygu

Dyddiad Adolygu	Adolygwyd gan	Sylwadau / Newidiadau	Angen asesiad risg newydd

Ffurflen CH – Y Gyrrwr a Theithwyr Cynorthwyol

Rhif Aseiad Risg		Enw'r Gweithredwr			
000004		Roberts Travel			
1. Manylion y rhan a aseswyd					
Enw'r gyrrwr / teithiwr cynorthwyol		Steven Roberts			
Rhif Adnabod Bathodyn	Amherthnasol	Awdurdod cyhoeddi	Sir Benfro		
Rhif cofrestru ISA		Rhif datgelu'r CRB	001364758697		
2. Rhestr wirio diogelwch (nodwch le neu Na)					
Trwydded yrru briodol	le (PCV)	Hyfforddiant perthnasol	le		
Gwiriad Manylach y CRB	le	Gwisgo bathodyn adnabod	le		
Staff wedi gweld Cod Ymarfer yr awdurdod lleol			le		
Staff wedi gweld y Cod Ymddygiad wrth Deithio					
Staff wedi gweld unrhyw Bolisiau Rheoli Traffig Ysgolion perthnasol			le		
Gallu cyfathrebu'n effeithiol gyda holl deithwyr			le		
Hyfforddiant arbenigol (manylwch)					
3. Categoriâu pobl a allai deimlo effaith neu ymgymryd â'r risg					
Cyflogeion	le	Disgyblion Cynradd	le		
Defnyddwyr (y cyhoedd)		Disgyblion Uwchradd	le		
Y cyhoedd yn gyffredinol	le	Disgyblion eraill e.e. meithrin			
4. Peryglon a nodwyd (defnyddiwch y matrices)					
Os ydych yn ansicr, mae rhai peryglon yn cael eu diffinio yn adran berthnasol yr arweiniad					
		Tebygolrwydd	X	Difrifoldeb	= Maint y Risg
1	Gwrthdrawiad traffig ffordd oherwydd camgymeriad y gyrrwr	1		5	5
2	Ymddygiad treisiol neu ymosodol teithwyr	3		3	9
3	Honiadau anwir teithwyr	2		4	8
4	Llwybr dieithr	1		3	3
5	Ymddygiad amhriodol y gyrrwr	2		4	8
6	Teithwyr yn tynnu sylw'r gyrrwr	2		4	8
7					
8					
5. Mesurau rheoli i liniaru risgiau					
Nodwch erbyn pa ddyddiad i weithredu a phwy sydd i wneud hynny					
Gyrrwr yn gwbl gyfarwydd â'r llwybrau perthnasol				Yn bodoli	
Gyrrwr i fynychu Cwrs CPC Cludiant Ysgol y Cyngor				31.08.09 – Steven Roberts	
Gyrrwr i wisgo'r Bathodyn Adnabod				Yn bodoli	
Gyrrwr i fod â ffôn symudol				Yn bodoli	
Gyrrwr i wirio cardiau teithio disgyblion bob tro y defnyddiant y bws				Yn bodoli	
Gyrrwr i sicrhau bod disgyblion yn eistedd ac yn gwisgo gwregys cyn symud				Yn bodoli	

6. Ailasesu peryglon a nodwyd

Unwaith y bydd rhai mesurau rheoli'n bodoli, efallai y bydd modd lleihau maint risg y perygl

		Tebygolrwydd	X	Difrifoldeb	= Maint y Risg
1	Gwrthdrawiad traffig ffordd oherwydd camgymeriad y gyrrwr	1		5	5
2	Ymddygiad treisiol neu ymosodol teithwyr	2		2	4
3	Honiadau anwir teithwyr	1		3	3
4	Llwybr dieithr	1		3	3
5	Ymddygiad amhriodol y gyrrwr	1		3	3
6					
7					
8					

7. Gweithredu dilynol sydd ei angen gan yr awdurdod lleol**8. Unrhyw sylwadau neu fanylion ychwanegol****9. Manylion yr asesydd**

Enw: Dave Roberts Llofnod: D.G.Roberts Dyddiad: 07.04.09
 Swydd yn y sefydliad: Rheolwr Gweithrediadau

10. Manylion adolygu

Dyddiad Adolygu	Adolygwyd gan	Sylwadau / Newidiadau	Angen asesiad risg newydd

Ffurflen D – Y Cerbyd

Rhif Aseiad Risg		Enw'r Gweithredwr		
00005		Roberts Travel		
1. Manylion y rhan a aseswyd				
Rhif cofrestru'r cerbyd	T432 MXK	Math o gerbyd	Coets	
Gwneuthuriad y cerbyd	Volvo	Oed y cerbyd	10 mlynedd	
Model y cerbyd	B7R	Milltiroedd ar y cerbyd	174,495	
Math o drwydded / disg	PCV	Dyddiad adnewyddu disg treth	01.06.09	
Dyddiad adnewyddu MOT	03.05.09	Dyddiad adnewyddu yswiriant	12.03.10	
Rhif trwydded gweithredwr	OB1234567	Nifer y seddau	70	
2. Rhestr wirio diogelwch (nodwch le neu Na)				
Pecyn cymorth cyntaf	le	Pecyn gollyngiadau corfforol	Na	
Diffoddwr tân	le	Storfa ddiogel ddigonol	le	
System gyfathrebu	le	Teledu Cylch Cyfyng	le	
GPS	Na	Seddau cefn uchel	le	
Gwregysau 3 phwynt pob oed	Na	Gwregysau 3 phwynt	le	
Gwregysau glin	Na	Seddau plant	Na	
Seddau / clustogau hybu	Na	Gwiriad diffygion cerbyd dyddiol	le	
3. Categoriâu pobl a allai deimlo effaith neu ymgymryd â'r risg				
Cyflogeion	le	Disgyblion Cynradd	le	
Defnyddwyr (y cyhoedd)		Disgyblion Uwchradd	le	
Y cyhoedd yn gyffredinol	le	Disgyblion eraill e.e. meithrin		
4. Peryglon a nodwyd (defnyddiwch y matrices)				
Os ydych yn ansicr, mae rhai peryglon yn cael eu diffinio yn adran berthnasol yr arweiniad				
		Tebygolrwydd X	Difrifoldeb	= Maint y Risg
1	Cerbyd yn torri i lawr	2	2	4
2	Gwrthdrawiad traffig ffordd oherwydd diffyg yn y cerbyd	1	5	5
3	Llithro, baglu a chwmpo oherwydd cerbyd budr	2	3	6
4				
5				
5. Mesurau rheoli i liniaru risgiau				
Nodwch erbyn pa ddyddiad i weithredu a phwy sydd i wneud hynny				
Gwiriad dyddiol diffygion y cerbyd			Yn bodoli	
Cerbyd yn cael ei wasanaethu'n rheolaidd			Yn bodoli	
Siaced amlwg iawn yn y cerbyd at ddefnydd y gyrrwr os bydd mewn gwrthdrawiad neu'n torri i lawr			Yn bodoli	
Arwyddion Cludiant Ysgol yn amlwg iawn			Yn bodoli	
Y gyrrwr i gadw'r cerbyd yn lân a sych			Yn bodoli	
Bydd pecyn gollyngiadau corfforol yn cael ei brynu ar gyfer y cerbyd			31.05.09 – Dave Roberts	

6. Ailasesu peryglon a nodwyd

Unwaith y bydd rhai mesurau rheoli'n bodoli, efallai y bydd modd lleihau maint risg y perygl

		Tebygolrwydd	X	Difrifoldeb	=	Maint y Risg
1	Cerbyd yn torri i lawr		2		2	4
2	Gwrthdrawiad traffig ffordd oherwydd diffyg yn y cerbyd		1		5	5
3	Llithro, baglu a chwympo oherwydd cerbyd budr		1		3	3
4						
5						
6						

7. Gweithredu dilynol sydd ei angen gan yr awdurdod lleol

--

8. Unrhyw sylwadau neu fanylion ychwanegol

--

9. Manylion yr asesydd

Enw: Dave Roberts Llofnod: D.G.Roberts Dyddiad: 07.04.09
 Swydd yn y sefydliad: Rheolwr Gweithrediadau

10. Manylion adolygu

Dyddiad Adolygu	Adolygwyd gan	Sylwadau / Newidiadau	Angen asesiad risg newydd

Ffurflen DD – Ffurflen Adroddiad Gwirio Sampl

1. Manylion y gwiriad sampl:

Enw'r gweithredwr cludiant	Roberts Travel
Cyfeiriad y gweithredwr cludiant	Stad Ddiwydiannol Arberth
Cyfeirnod yr asesiad risg	00004

Asesiad risg sy'n cael ei wirio (rhowch gylch fel y bo'n briodol):	A	B	C	CH X	D
--	---	---	---	---------	---

2. Rhestr adolygu'r asesiad (nodwch Y neu N):

1	A yw maint y risg oherwydd y peryglon a nodwyd yn dderbyniol?	Y
2	A yw'r mesurau rheoli a restrwyd yn cael eu gweithredu?	Y
3	A yw'r gweithredwr cludiant wedi llofnodi a ddyddio'r asesiad?	Y
4	A yw'r asesiad risg yn adlewyrchiad teg o'r hyn sy'n cael ei asesu?	Y

Os atebwyd 'N' i unrhyw un o'r uchod, esboniwch yma:

3. Argymhellion (nodwch Oes neu N):

1	Oes yna unrhyw beryglon eraill na nodwyd?	N
2	Oes yna unrhyw fesurau rheoli ychwanegol sydd angen eu mabwysiadu?	N
3	A oes angen asesiad risg newydd?	N

Os atebwyd 'Oes' i unrhyw un o'r uchod, esboniwch yma:

4. Llenwyd y ffurflen gan:

Enw:	<u>I Thomas</u>	Llofnod:	
Swydd yn y sefydliad:	<u>Swyddog IaD</u>	Dyddiad:	<u>10/05/2009</u>

Atodiad B – Ffurflenni Asesu Risg

Dalen Blaen

Ffurflen A	Y Llwybr Teithio
Ffurflen B	Mannau Codi a Gollwng a Nodwyd
Ffurflen C	Mannau Codi a Gollwng ger Ysgolion a Nodwyd
Ffurflen CH	Y Gyrrwr a Theithwyr Cynorthwyol
Ffurflen D	Y Cerbyd
Ffurflen DD	Ffurflen Adroddiad Gwirio Sampl

6. Ailasesu peryglon a nodwyd

Unwaith y bydd rhai mesurau rheoli'n bodoli, efallai y bydd modd lleihau maint risg y perygl

Tebygolrwydd X Difrifoldeb = Maint y Risg

1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

7. Nodi manau codi a gollwng

Rhowch fanylion unrhyw fannau codi a gollwng ar y llwybr hwn a nodwyd gyda mwy o berygl

Ar gyfer pob man codi a gollwng y manylwch yma bydd angen i chi lenwi asesiad risg Ffurflen B

1

2

3

4

5

8. Nodi manau codi a gollwng ger ysgolion

Rhowch fanylion unrhyw fannau codi a gollwng ger ysgolion ar y llwybr hwn a nodwyd gyda mwy o berygl

Ar gyfer pob man codi a gollwng ger ysgolion y manylwch yma bydd angen i chi lenwi asesiad risg Ffurflen C

1

2

9. Gweithredu dilynol sydd ei angen gan yr awdurdod lleol

10. Unrhyw sylwadau neu fanylion ychwanegol

11. Manylion yr asesydd

Enw: _____ Llofnod: _____ Dyddiad: _____
Swydd yn y sefydliad: _____

12. Manylion adolygu

Dyddiad Adolygu	Adolygwyd gan	Sylwadau / Newidiadau	Angen asesiad risg newydd

6. Ailasesu peryglon a nodwyd

Unwaith y bydd rhai mesurau rheoli'n bodoli, fe all fod modd gostwng risg y perygl

		Tebygolrwydd	X	Difrifoldeb	=	Maint y Risg
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

7. Gweithredu dilynol sydd ei angen gan yr awdurdod lleol**8. Unrhyw sylwadau neu fanylion ychwanegol.****9. Manylion yr asesydd**

Enw: _____ Llofnod: _____ Dyddiad: _____
 Swydd yn y sefydliad: _____

10. Manylion adolygu

Dyddiad Adolygu	Adolygwyd gan	Sylwadau / Newidiadau	Angen asesiad risg newydd

Ffurflen C – Mannau Codi a Gollwng ger Ysgolion a Nodwyd

Rhif Asesiad Risg	Enw'r Gweithredwr					
1. Manylion y rhan a aseswyd						
Enw / rhif y llwybr _____	Enw'r ysgol _____					
2. Rhestr wirio diogelwch (nodwch le neu Na)						
Diffiniwyd manau gollwng yn eglur						
Mannau gollwng yn glir o rwystrau						
Cerbydau eraill yn gyfyngedig ar diroedd yr ysgol						
Polisi'n bodoli os nid oes modd cyrraedd safle'r ysgol						
Mynediad ar wahân i gerbydau a cherddwyr						
Trefnau'n bodoli ar gyfer trosglwyddo disgyblion yn ddiogel						
Gwrthdaro rhwng cerddwyr a cherbydau'n bacio						
3. Categoriâu pobl a allai deimlo effaith neu ymgymryd â'r risg.						
Cyflogeion		Disgyblion Cynradd				
Defnyddwyr (y cyhoedd)		Disgyblion Uwchradd				
Y cyhoedd yn gyffredinol		Disgyblion AAA				
		Disgyblion eraill e.e. meithrin				
4. Peryglon a nodwyd (defnyddiwch y matrices)						
Os ydych yn ansicr, mae rhai peryglon yn cael eu diffinio yn adran berthnasol yr arweiniad						
		Tebygolrwydd	X	Difrifoldeb	=	Maint y Risg
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
5. Mesurau rheoli i liniaru risgiau						
Nodwch erbyn pa ddyddiad i weithredu a phwy sydd i wneud hynny						

6. Ailasesu peryglon a nodwyd

Unwaith y bydd rhai mesurau rheoli'n bodoli, efallai y bydd modd lleihau maint risg y perygl

Tebygolrwydd X Difrifoldeb = Maint y Risg

1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

7. Gweithredu dilynol sydd ei angen gan yr awdurdod lleol**8. Unrhyw sylwadau neu fanylion ychwanegol.****9. Manylion yr asesydd**

Enw: _____ Llofnod: _____ Dyddiad: _____
 Swydd yn y sefydliad: _____

10. Manylion adolygu

Dyddiad Adolygu	Adolygwyd gan	Sylwadau / Newidiadau	Angen asesiad risg newydd

Ffurflen CH – Y Gyrrwr a Theithwyr Cynorthwyol

Rhif Aseiad Risg		Enw'r Gweithredwr			
1. Manylion y rhan a aseswyd					
Enw'r gyrrwr / teithiwr cynorthwyol _____					
Rhif Adnabod Bathodyn _____	Awdurdod cyhoeddi _____				
Rhif cofrestru ISA _____	Rhif datgelu'r CRB _____				
2. Rhestr wirio diogelwch (nodwch le neu Na)					
Trwydded yrru briodol _____	Hyfforddiant perthnasol _____				
Gwiriad Manylach y CRB _____	Gwisgo bathodyn adnabod _____				
Staff wedi gweld Cod Ymarfer yr awdurdod lleol _____					
Staff wedi gweld y Cod Ymddygiad wrth Deithio _____					
Staff wedi gweld unrhyw Bolisiâu Rheoli Traffig Ysgolion perthnasol _____					
Gallu cyfathrebu'n effeithiol gyda holl deithwyr _____					
Hyfforddiant arbenigol (manylwch) _____					
3. Categoriâu pobl a allai deimlo effaith neu ymgymryd â'r risg.					
Cyflogeion _____	Disgyblion Cynradd _____				
Defnyddwyr (y cyhoedd) _____	Disgyblion Uwchradd _____				
Y cyhoedd yn gyffredinol _____	Disgyblion eraill e.e. meithrin _____				
4. Peryglon a nodwyd (defnyddiwch y matrices)					
Os ydych yn ansicr, mae rhai peryglon yn cael eu diffinio yn adran berthnasol yr arweiniad					
	Tebygolrwydd	X	Difrifoldeb	=	Maint y Risg
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
5. Mesurau rheoli i liniaru risgiau					
Nodwch erbyn pa ddyddiad i weithredu a phwy sydd i wneud hynny					

6. Ailasesu peryglon a nodwyd

Unwaith y bydd rhai mesurau rheoli'n bodoli, efallai y bydd modd lleihau maint risg y perygl

		Tebygolrwydd	X	Difrifoldeb	=	Maint y Risg
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

7. Gweithredu dilynol sydd ei angen gan yr awdurdod lleol**8. Unrhyw sylwadau neu fanylion ychwanegol.****9. Manylion yr asesydd**

Enw: _____ Llofnod: _____ Dyddiad: _____
 Swydd yn y sefydliad: _____

10. Manylion adolygu

Dyddiad Adolygu	Adolygwyd gan	Sylwadau / Newidiadau	Angen asesiad risg newydd

Ffurflen D – Y Cerbyd

Rhif Aseiad Risg		Enw'r Gweithredwr				
1. Manylion y rhan a aseswyd						
Rhif cofrestru'r cerbyd	_____	Math o gerbyd	_____			
Gwneuthuriad y cerbyd	_____	Oed y cerbyd	_____			
Model y cerbyd	_____	Milltiroedd ar y cerbyd	_____			
Math o drwydded / disg	_____	Dyddiad adnewyddu disg treth	_____			
Dyddiad adnewyddu MOT	_____	Dyddiad adnewyddu yswiriant	_____			
Rhif trwydded gweithredwr	_____	Nifer y seddau	_____			
2. Rhestr wirio diogelwch (nodwch le neu Na)						
Pecyn cymorth cyntaf	_____	Pecyn gollyngiadau corfforol	_____			
Diffoddwr tân	_____	Storfa ddiogel ddigonol	_____			
System gyfathrebu	_____	Teledu Cylch Cyfyng	_____			
GPS	_____	Seddau cefn uchel	_____			
Gwregysau 3 phwynt pob oed	_____	Gwregysau 3 phwynt	_____			
Gwregysau glin	_____	Seddau plant	_____			
Seddau / clustogau hybu	_____	Gwiriad diffygion cerbyd dyddiol	_____			
3. Categoriâu pobl a allai deimlo effaith neu ymgymryd â'r risg.						
Cyflogeion	_____	Disgyblion Cynradd	_____			
Defnyddwyr (y cyhoedd)	_____	Disgyblion Uwchradd	_____			
Y cyhoedd yn gyffredinol	_____	Disgyblion eraill e.e. meithrin	_____			
4. Peryglon a nodwyd (defnyddiwch y matrices)						
Os ydych yn ansicr, mae rhai peryglon yn cael eu diffinio yn adran berthnasol yr arweiniad		Tebygolrwydd	X	Difrifoldeb	=	Maint y Risg
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
5. Mesurau rheoli i liniaru risgiau						
Nodwch erbyn pa ddyddiad i weithredu a phwy sydd i wneud hynny						

6. Ailasesu peryglon a nodwyd

Unwaith y bydd rhai mesurau rheoli'n bodoli, efallai y bydd modd lleihau maint risg y perygl

Tebygolrwydd X Difrifoldeb = Maint y Risg

1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				

7. Gweithredu dilynol sydd ei angen gan yr awdurdod lleol**8. Unrhyw sylwadau neu fanylion ychwanegol.****9. Manylion yr asesydd**

Enw: _____ Llofnod: _____ Dyddiad: _____
 Swydd yn y sefydliad: _____

10. Manylion adolygu

Dyddiad Adolygu	Adolygwyd gan	Sylwadau / Newidiadau	Angen asesiad risg newydd

Ffurflen DD – Ffurflen Adroddiad Gwirio Sampl

1. Manylion y gwiriad sampl:

Enw'r gweithredwr cludiant _____

Cyfeiriad y gweithredwr cludiant _____

Cyfeirnod yr asesiad risg _____

Asesiad risg sy'n cael ei wirio (rhowch gylch fel y bo'n briodol):

A

B

C

CH

D

2. Rhestr adolygu'r asesiad (nodwch Y neu N):

1	A yw maint y risg oherwydd y peryglon a nodwyd yn dderbyniol?	
2	A yw'r mesurau rheoli a restrwyd yn cael eu gweithredu?	
3	A yw'r gweithredwr cludiant wedi llofnodi a ddyddio'r asesiad?	
4	A yw'r asesiad risg yn adlewyrchiad teg o'r hyn sy'n cael ei asesu?	

Os atebwyd 'N' i unrhyw un o'r uchod, esboniwch yma:

3. Argymhellion (nodwch Oes neu N):

1	Oes yna unrhyw beryglon eraill na nodwyd?	
2	Oes yna unrhyw fesurau rheoli ychwanegol sydd angen eu mabwysiadu?	
3	A oes angen asesiad risg newydd?	

Os atebwyd 'Oes' i unrhyw un o'r uchod, esboniwch yma:

4. Llenwyd y ffurflen gan:

Enw: _____

Llofnod: _____

Swydd yn y sefydliad: _____

Dyddiad: _____